

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
Народна Скупштина Републике Србије
Председник Народне скупштине
Госпођа Ана Брнабић

НАРОДНА ИНИЦИЈАТИВА

1. Правни основ

- Устав Републике Србије - члан 107, члан 105 став 1, 2 и 4 / Акт о промени Устава Амандман III, члан 155 / Амандман XVII /, члан 156
- Закон о референдуму и народној иницијативи /„Сл.Гласник РС“ бр.11/2021 и 119/2021/ члан 56. , чл. 57 став 1 и чл.58. овог закона

2. Иницијативни одбор

У складу са одредбом чл. 59 став 4 Закона о референдуму и народној иницијативи, иницијативни одбор чине следећи грађани:

1. Владимир М. Гајић, адвокат из Београда, [REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
2. Ања Јевић, дипломирани мастер политиколог из Београда, [REDACTED]
[REDACTED]
3. Никола Драговић, дипломирани политиколог из Рудара, [REDACTED]
Куршумлија, [REDACTED]

3. Предмет Иницијативе

Према члану 57, став 1 Закона о референдуму и народној иницијативи који предвиђа да се народна иницијатива подноси у облику **”општег предлога за доношење, измену, допуну или престанак важења одговарајућег акта или за решавање одређеног питања, с тим да се из предлога јасно виде правци промена, односно решења које се предлаже (општа иницијатива)”** а у вези са чл. 24, став 1 Закона о јавном тужилаштву којим се утврђује да **”Врховни јавни тужилац одговоран је за рад јавног тужилаштва и свој рад Народној скупштини”**:

Конкретно, предмет ове Иницијативе је **„Утврђивање одговорности Врховног јавног тужиоца Републике Србије Загорке Доловац због нефункционисања тужилачког система у Србији“**.

4. Референдумско питање

У складу са чланом 59 став 3 Закона о референдуму и народној иницијативи, предлог референдумског питања гласи;

„Да ли сте сагласни да Народна Скупштина Републике Србије утврди да је Врховни јавни тужилац Загорка Доловац одговорна за невршење уставне функције јавног тужилаштва из чл. 155 Устава РС“ ? ДА или НЕ.

Поштовани народни посланици,

Обраћамо се као грађани дубоко забринути због тренутне ситуације у тужилачкој организацији Републике Србије. Србија се већ шест месеци суочава са политичком кризом која је изазвана протестима грађана услед трагедије, пада надстрешнице на Железничкој станици у Новом Саду који се догодио 1. новембра 2024. године, у којем је погинуло шеснаест наших суграђанки и суграђана. Према нашем Уставу и законима јавно тужилаштво је самостални орган који је последњим изменама Устава, добило функционалну независност. Без обзира што врховна јавна тужитељка не може да одговара за чињење односно нечињење у појединачном предмету њено понашање као водеће личности тужилачке организације Србије директно је позвало грађанке и грађане на протесте.

Врховни тужилац Србије Загорка Доловац није се појавила од 1. новембра 2024. године на месту трагедије у Новом Саду као што то није учинила ни 3. и 4. маја 2023. године у основној школи Владислав Рибникар као ни у Дубони и Орашју поред Београда. Она није разумела колико је сложен истражни поступак за трагедију и колико су трагедије утицале на наше друштво па зато није формирала посебан тим за истрагу, није дозволила да се тужилаштво у данима после трагедије обрати грађанима, те је тако

јавност остала ускраћена за информације, а које је по закону могуће дати, о току истраге и тиме непосредно подстакла протесте грађана. Овакво понашање од стране највишег носиоца јавнотужилачке функције у Србији представља озбиљан ударац поверењу грађана у правосудни систем и указало је јавности не само на друге случајеве у којима је тужилаштво правило грешке већ и на веома лоше стање у самој тужилачкој организацији што додатно продубљује осећај несигурности међу грађанима. Истраживања јавног мњења показују да је тужилаштво државни орган са најнижим рејтингом и најмањим поверењем грађанки и грађана.

У Србији, која је дубоко подељено друштво, одговорност Врховног јавног тужиоца Загорка Доловац је једно од ретких питања око кога постоји друштвени консензус. Већина грађанки и грађана, без обзира кога политички подржавају, сматрају да је Загорка Доловац искључиво одговорна за веома лоше стање у којој се налази јавнотужилачка организација на чијем је челу као и да је њен одлазак са чела ове организације предуслов за промене.

Дуговечност Загорке Доловац на функцији је у обрнутој пропорцији са њеним професионалним резултатима. Више од деценије проведене на челу јавног тужилаштва обележени су њеном неспремношћу да преузме професионалну одговорност за прилике у јавном тужилаштву, што је скупа са ускраћивањем релевантних информација у битним предметима довело до фрустрације друштва у погледу рада јавног тужилаштва. Одсуство јасног, непристрасног и транспарентног деловања, Загорке Доловац угрозило је поверење у независност и праведност правног система Републике Србије, па самим тим и у уставно начело владавине права. С обзиром на то да демократски поредак почива и на владавини права Врховни јавни тужилац госпођа Загорка Доловац је својим нечињењем постала снажна претња демократији у Србији.

У члану 155, Устава Републике Србије дата је дефиниција јавног тужилаштва. Према Уставу "Јавно тужилаштво је јединствен и самосталан државни орган који гони учиниоце кривичних и других кажњивих дела и врши друге надлежности којима се штити јавни интерес одређен законом."

Питање професионалне одговорности носилаца функције у јавном тужилаштву разграђено је Законом о јавном тужилаштву. Када је реч о Врховном јавном тужиоцу, његова одговорност је посебно нормирана чланом 24. Закона о јавном тужилаштву. Врховни јавни тужилац одговоран је за рад јавног тужилаштва и за свој рад Народној скупштини. У ставу два истог члана стоји да Врховни јавни тужилац није одговоран Народној скупштини за поступање у поједином предмету. Дакле, Врховни јавни тужилац је једини носилац дужности у јавном тужилаштву који за свој рад и рад јавног тужилаштва одговара Народној скупштини. Одговорност Врховног тужиоца је генералног карактера, јер Врховни јавни тужилац не може бити позван на одговорност због поступања у поједином предмету. Такође, овај тип одговорности је политичке природе, будући да о њему одлуку доноси политички орган Народна скупштина.

Утврђивање одговорности Врховног јавног тужиоца пред Народном скупштином је политичко - прокламативне природе јер одлука Народне скупштине да је Врховни јавни тужилац има пропуста у раду и да је самим тим одговоран за лоше стање у јавном тужилаштву аутоматски не доводи до тога да Врховни јавни тужилац буде изложен и дисциплинској односно професионалној одговорности. Наиме, Врховни јавни тужилац може да буде разрешен једино ако је правоснажно осуђен за кривично дело на казну затвора од најмање шест месеци или ако је у дисциплинском поступку утврђено да је учинио тежак дисциплински прекршај који, према оцени Високог савета тужилаштва, озбиљно штети угледу јавног тужилаштва и поверењу јавности у јавно тужилаштво или ако је навршио 67 година живота (члан 103.). Разлоге за престанак функције Врховног јавног тужиоца утврђује Високи савет тужилаштва и предлог за престанак функције доставља Народној скупштини ради одлучивања. Све наведене одредбе не могу се довести у везу са одговорношћу пред Народном скупштином, чиме се потврђује закључак да је одговорност Врховног јавног тужиоца пред Народном скупштином политичко-прокламативне природе, јер акт тог органа о одговорности има карактер прокламације која не производи последице у смислу разрешења. Ипак, верујемо да ће одлука Народне скупштине којом ће бити утврђена одговорност врховне јавне тужитељке за нефункционисање јавног тужилаштва бити снажан подстицај Високом савету тужилаштва да предузме мере из своје надлежности у складу са законом као и позив самој врховној тужитељки да поднесе оставку и тако омогући да на чело тужилачке организације дође неко ко ће вратити поверење грађана у рад тужилаштва. Имајући у виду наведено предлажемо да Народна скупштина утврди да је Врховни јавни тужилац Загорка Доловац одговорна за невршење уставне функције јавног тужилаштва у смислу прогона учинилаца кривичних и других кажњивих дела у јавном интересу и сагласно томе предлажемо да се у одговарајућој скупштинској процедури утврди одговорност Загорке Доловац, сагласно чл. 24 Закона о јавном тужилаштву, за нефункционисање јавног тужилаштва.

Утврђивање одговорности Врховног јавног тужиоца за нефункционисање јавног тужилаштва отвориће и питање њене одговорности за постављање некомпетентних кадрова који не раде према стандардима професионалности, што јесте основ за разрешење. Најдрастичнији случај је утицај Загорке Доловац на постављање Бранислава Лепотића за вишег тужиоца у Новом Саду који је својим нерадом и некомпетентношћу довео до ситуације да грађанке и грађани месецима протестују испред зграде суда и тужилаштва.

Постоји основ за покретање дисциплинског поступка у складу са Законом о јавном тужилаштву (члан 99 и 100), због:

- теже повреде службене дужности, нарочито нарушавања угледа јавног тужилаштва, пропуштања да предузме радње у предметима од великог јавног интереса, што је резултовало губитком поверења грађана.

- могућа је и одговорност по основу службене везе са страним интересима, која није била пријављена надлежним органима, што додатно отвара питање законитости и евентуалне безбедносне угрожености институција.

Према уставној одредби из члана 105 став 4 Устава Републике Србије / Амандман III/ Народна Скупштина одлучује о престанку функције Врховног јавног тужиоца.

Иницијативни одбор у складу са одредбом из чл.59 став 1 Закона о референдуму и народној иницијативи подноси овај предлог Народној Скупштини Републике Србије ради верификације предлога.

У Београду, 14 маја 2025.године

С поштовањем,

Иницијативни одбор ;

1. Владимир М.Гајић, адвокат

2. Ања Јевић мастер политиколог

3. Никола Драговић, дипл.политиколог

